

Záujem o lekárov v primárnej zdravotnej starostlivosti v Európe rastie

Svetová zdravotnícka organizácia (WHO) považuje primárnu zdravotnú starostlivosť (PZS) za kľúčovú časť zdravotníckeho systému z hľadiska zabezpečenia rovnakého prístupu všetkých občanov k zdravotným službám garantovaným štátom či z hľadiska primárnej prevencie a budovania tzv. integrovaných alebo komunitných služieb. Prax v jednotlivých štátoch Európy ukazuje, že organizácia, financovanie, vzdelávanie a celkové postavenie lekárov v PZS je v Európe rôznorodé. To, že v rôznych krajinách majú jej predstavitelia rôzne označenie (všeobecný, primárny, rodinný, praktický lekár) alebo že je rôzne vekové vymedzenie ich pacientov (detský, dorastový, rodinný, pre dospelých) nie je zásadný problém. To, že im nie všade patrí adekvátne uznanie ich postavenia, práce a zodpovednosti, čo ide ruka v ruku aj s nedostatočným finančným ohodnotením, už problém môže byť.

Regionálny úrad WHO pre Európu (WHO/EURO) vyvinul nástroj, ktorý dokáže všestranne zhodnotiť stav PZS a ktorý bol úspešne použitý vo viacerých krajinách Európy tak na výzvu samotných profesných združení lekárov PZS ako aj na požiadanie tamjších ministerstiev zdravotníctva, ktoré sa zaoberali reformou zdravotníckeho systému a postavenia PZS v ňom.

V rámci Dvojročnej dohody o spolupráci medzi Ministerstvom zdravotníctva SR (MZ SR) a WHO/EURO na roky 2010-11 bola zo strany MZ SR vznesená požiadavka na realizáciu hodnotenia PZS pomocou tohto nástroja aj na Slovensku. Hlavným cieľom je zdokumentovať aktuálny stav a získať všetky relevantné informácie a údaje, ktoré budú následne spracované do hodnotiacej správy. Otázky sa týkajú napríklad charakteristiky, štruktúry, demografie a predpokladaného vývoja klientely lekárov PZS v rôznych častiach Slovenska, charakteristiky a štruktúry samotných lekárov PZS, charakteristiky pokrytia územia PZS, základných ekonomických aspektov prevádzkovania ambulancií PZS, alebo vzdelávania a reprodukcie lekárov PZS.

Zber informácií a údajov prebieha formou anonymných dotazníkov v reprezentatívnej vzorke lekárov a ich pacientov, ktorí boli náhodne vybrali z registra lekárov PZS. Spracovanie údajov, ich interpretácia, vypracovanie správy a na základe toho odporúčaní na riešenie (prípadných) nedostatkov je v rukách WHO/EURO a jeho spolupracujúcej holandskej výskumnej inštitúcie NIVEL. To všetko je zárukou nielen objektívnosti a nezávislosti správy, ale aj dôveryhodnosti výsledkov a dôležitosti implementácie odporúčaní. Treba veriť, že keďže tato požiadavka vzišla z MZ SR, znamená to nielen to, že MZ SR si je vedomé istých nedostatkov v PZS, ale aj že chce túto situáciu čím skôr zmysluplne riešiť.

V týchto dňoch sú kontaktovaní vybraní všeobecní lekári pre dospelých a všeobecní lekári pre deti a dorast so žiadosťou, aby sa tohto projektu zúčastnili. Dovoľujem si touto cestou nielen potvrdiť oficiálny charakter celého procesu, ale aj podčiarknuť, že jeho cieľom nie je zisťovať, ako pracujú jednotliví lekári PZS, ale aký je celkový stav PZS na Slovensku, kde sú jeho silné a slabé miesta, kde by mal štát, poisťovne a zriaďovatelia smerovať svoju pozornosť v záujme trvalej udržateľnosti tejto kľúčovej zložky zdravotníckeho systému. Od kvality odpovedí vybraných lekárov bude závisieť aj kvalita výslednej hodnotiacej správy. Verím, že s týmto vedomím pristúpia všetci zodpovedne k ponúknutej pomoci. Vopred im za to v mene realizačného kolektívu z WHO/EURO ďakujem.

MUDr Darina Sedláková, MPH Riaditeľka kancelárie WHO na Slovensku.